

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

36. De injuriis & Damno dato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

dum verò effluxit, accedente innocentissimo, ut demonstrat Amandiff. meus Confrater P. Benedict. Behamstein in *Discursu sub Philos. jurid. disc. 7. Thesaur. decis. 137. n. 2.*

§. V.

9 *Finis purgationis vulgaris est, ut illâ in probationis locum suffectâ causâ dubiâ, præsertim criminales, dirimantur.*

§. VI.

10 *Effectus purgationis vulgaris est probatio vana, ac improba. Unde graviter peccat iudex, qui contra personam aliquam tanquam proditam ejusmodi signo ad torturam, vel condemnationem, aut si non pro dita videatur, idcirco ad absolutionem procedit: siquidem in processu contra reum iudiciis, ac probationibus uti oportet, quæ humano & naturali modo deprehendi possunt, quales non sunt effectus illi, quorum origo superstitiosa, vel saltem nobis incognita est. Quemadmodum peccat iudex, si procedat contra personas, quas malefici per sortes, divinationem, incantationem, vel similem illicitum modum cognoverunt, & denuntiârunt: ex quo non utitur iudiciis humanis, aut naturalibus, sed diabolicâ revelatione. Layman in *Theol. mor. lib. 4. tract. 10. cap. 5. n. 5.**

TITULUS XXXVI.

De Injuriis, & damno dato.

Quando quidem crimina sæpe cum *injuria*, & damno proximi connectuntur, de iis hic non incommode tractatur.

PARS I.

De Injuriis.

SUMMARIA.

1. *Injuria definitio nominalis. 2. Realis. 3. 4. Divisa. 5. Prohibitio. 6. Quinam inferre? 7. Qui-*

nam pati possint injuriam? 8. Injuria famam violat. 9. Nec sine dolo. 10. Ac lesione fama consistit. 11. 12. 13. Quibus remediis vindicetur? 14. & seqq. Quibus modis remittatur?

§. I.

Injuria vocabulum vel generaliter accipitur, prout continet omnem læsionem, quæ non jure facta est. *pr. Inst. h. t. & ita comprehendit quoque damnum contra Legem Aquiliam. l. 2. & 5. ff. ad Leg. Aquil. vel proprie & specialiter, prout idem est, quod contumelia, ein Schmach/Ehren/Schåndung/Verleumdung.* In quo sensu

§. II.

Definitur injuria, quòd sit delictum privatum dolò malò in contumeliam alterius admissum.

§. III.

Dividitur injuria I. In realem, & verba- lem. Realis est, quâ quis factò alterius læditur. Verbalis, quâ læditur verbis vel ore prolatis, quæ convitium, seu injuria dicta appellatur, vel scriptò comprehensis, quæ injuria scripta nuncupatur. Hujus species est libellus famosus, quo, omisso nomine Auctoris, certum, & famosum crimen alicui objicitur, & in populum spargitur. l. un. C. de Famos. libell. Constit. crim. Caroli V. art. 110. Et hic vulgò Pasquillus dicitur.

II. Dividitur injuria in levem, & atrocem, quæ distinctio ex circumstantiis desumitur; censetur enim injuria atrox vel ratione facti; ut si etiam plebejus vulneratus, vel fustibus cæsus sit. §. 9. Inst. l. 7. in fin. & 9. ff. h. t. vel ratione personæ tam injuriantis, ut filii, vassalli. l. 17. §. 3. ff. h. tit. quàm injuriatæ. l. atrocem. C. Eod. vel ratione loci, tam ubi sit injuria, veluti si fiat in templo, in loco judicii, quàm partis corporis læsæ, ut si in facie fiat. d. §. 9. Inst. h. t. vel ratione temporis, veluti si fiat tempore convivii, vel ludorum. d. l. 7. §. 8. ff. Eod.

U 2

§. IV.

§. IV.

5 *Causa efficiens* injuriæ est duplex: remota & proxima.

Remota est jus tum Divinum, tum humanum, quandoquidem utrumque injuriam aut prohibendô formaliter illicitam, aut sanciendô pœnæ obnoxiam reddit.

6 *Proxima* est is, qui infert injuriam. Potest autem inferre omnis, & solus ille, qui doli capax est. Non igitur de injuria tenetur infans, infantiæ proximus, furiosus, aut mente captus, etsi injuriosi quid dicat, aut faciat. *l. 3. §. 1. ff. h. t. item nec dormiens, seu noctambulo, si fortè in somno aliquem verberet, vel injuriosis verbis proscindat, arg. Clem. un. de Homicid. & l. 209. ff. de V. S.* Ebrium ab injuria excuso tunc, si præter propositum tantâ ebrietate fuerit oppressus, ut rationis usum amiserit, & sobrius factus pœnitentiâ ducatur per *c. sanè. causâ 15. q. 1. c. venter. dist. 35.* Aliàs nulla ratio suadet, illi, qui dat operam rei illicitæ, & interdum perverfos suos mores non ignorat, quàm molestus, & injuriosus aliis sit, condonari malefacta. *Gail. obser. 110. num. 29.*

§. V.

7 *Subjectum* injuriæ est is, qui injuriam patitur. Potest autem injuriam quis pati vel directè, & in se ipso, vel indirectè, & in aliis. Sic enim injuria facta filio redundat in Patrem, & uxori facta in maritum. *§. 2. Inst. l. 2. ff. h. t.* Similiter injuria facta Clerico, vel Religioso dicitur redundare in Collegium, & Conventum, ejusque Prælatum, ut proinde his etiam actio injuriarû comperat per *l. pater. 41. ff. Eod.* sed hoc ita, si injuria dictis personis in contumeliam Collegii, aut Monasterii illata sit. *Guid. Pap. dec. 464. Tusch. tom. 4. concl. pract. 156. n. 5.*

§. VI.

8 *Materia, seu objectum* injuriæ est fama, & existimatio, quam lædit, & violat, si non in se,

certè in opinione, & persuasione hominum. *Clariss. D. D. Gletle ad Inst. h. t. n. 5.*

§. VII.

Forma injuriæ stat in dolosa læsione famæ, & existimationis.

Dixi I. *in dolosa*: nam sine dolo, seu proposito injuriandi nulla intelligitur injuria. *l. 7. §. 1. l. 4. l. 11. l. pen. ff. h. t. & quanquam aliàs lata culpa dolo æquiparetur, ad hoc tamen, ut injuria illata dicatur, haud sufficit. Clar. l. 5. sent. §. injuria. Farinac. in pr. cr. p. 3. q. 105.* Unde ab injuria excusantur, qui per jocum injuriosi quid fecerunt, aut dixerunt. *d. l. 3. §. 7. ff. h. t.* Astrologi, aut Physiognomici, qui consulti ex astris, lineamentis manuum, aut figura corporis respondent, aliquem esse futurum, qui non erat. *l. 15. §. 13. ff. h. t.* Qui verum crimen obijciunt, & quidem tale, quod Reip. interest sciri, ut est crimen homicidii, magiæ, &c. & apud Magistratum. *l. 18. ff. h. t.* Qui secus obijciunt, puta vel in rixa, vel iracundia, vel tale, quod non interest scribi, non excusantur. *Gail. obser. 99.* Ceterum præsumitur, verbum, vel actum esse injuriosum animò injuriandi factum esse. *l. 5. C. h. t.* Nec juvat protestatio addita, utpote facta contraria. *Jul. Clar. d. §. injuria. n. 13.* ideòque reus, si injuriandi animum abfuisse asserat, tenetur ad probationem. *Gloss. in d. l. 5.* sicut è contrariò, si actio, vel verbum ex sua natura non est injuriosum, injuriandi animus probandus est ab Actore. *Zoel. ad ff. h. t. n. 5.*

Dixi II. *læsione famæ, & existimationis*, id quæ fit vel re, seu facto, vel verbis. *Re fit,* si quem verberes, aut pulses, si quem spurco, vel luto conspurces, si cui barbam expiles, si cul stuprum inferas. *l. 1. §. 2. l. 5. §. 1. l. 9. §. fin. cum l. seq. & passim. ff. & Inst. h. t. si veste lugubri in contemptum alterius utaris. l. 15. §. 27. ff. Eod.* si vexandi causâ aliquem ad judicium trahi cures. *l. 13. §. 3. ff. h. tit. si*

domum alicujus vi introëas. *l. 5. §. 2. ff. h. t.* si bona alicujus, quasi debitoris tui, qui tamen talis non est, occupes. *d. l. 15. §. 27.* si manus adversus aliquem leves, quasi verberaturus. *d. l. 15. §. 1. &c. Verbis fit,* cum verba contumeliosa in alterius existimationis contemptum dicuntur, aut scribuntur. *§. 1. Inst. h. t.* ut si aliquem appelles bastardum, vel spurium, aut furem, vel homicidam. *l. 5. & pen. C. h. t.* si alteri mendacium impingas, objiciásque, ipsum mentiri, arg. *l. qua omnia. ff. de Procur.* Si debitorem tuum ob moram solutionis extrajudicialiter de perfidia, ac perjurio traducas, ac diffames. *Gail. 2. de P. P. c. 20. &c.*

§. VIII.

11 *Effectus injuriæ* est, quæ inde oritur, actio tum civilis, tum criminalis. Liberum enim est injuriato agere, quâ voluerit, vel ad privatum interesse, & ad æstimationem injuriæ sibi adjudicandam, vel ad punitionem injuriantis, aut multam fisco applicandam. Si tamen unam ex his intenderit, ad aliam regressus ei non datur: quia utraque actio tendit ad vindictam. *§. 10. Inst. h. t. & l. 6. ff. Eod.* Est autem poena criminalis injuriarum regulariter arbitraria. *§. in summa. Inst. Eod.* Pro libellis famosis infertur poena capitalis. *L. un. C. de famos. libell.* quam tamen poenam capitalem non de ultimo supplicio, sed de poena exilii, vel deportationis intelligendam, cum aliis statuit Harprecht in *§. 1. Inst. h. t. n. 161.* nisi fortè crimen in libello famoso illatum sit capitale, quo casu poenam talionis inferri posse, re-
ctè traditur, & sic decisum reperitur in *Constit. cr. Carol. V. art. 110.*

12 Moribòs præterea introducta est actio ad *Palinodiam*, seu *recantationem*, id est, revocationem, quâ injurians cogatur injuriam verba-
lem alteri factam revocare. Quæ quidem actio non criminalis (ut aliqui volunt) sed civilis est: quia ad recantationem agens non

petit, ut reus puniatur in corpore, vel ut poenam pecuniariam inferat fisco; quæ sunt duæ notæ actionis criminalis: sed petit, ut honor, qui errore vulgi per injuriam ablati creditur, sibi restituatur, qui est exitus actionis civilis. *Gail. 1. observ. 61.*

Porro ex quacunque actione tam civili, quàm criminali condemnatum lequitur infamia. *l. 1. & 4. ff. de his, qui not. infam. l. 5. & 10. C. Eod.* Nisi fortè injuria sit omnino levis, quo casu infamiam non oriri, verius videtur, & cum citatis docet Harprecht *§. in summa. Inst. h. t. n. 96.* etsi contrarium tradat Julius Clarus *loco cit. n. 8.* Item infamia non incurritur, si quis per procuratorem tantum in judicio steterit, aut si Judex condemnato honorem reservaverit, quod in hac præsertim materia potest, arg. *l. quid ergo. 12. §. poena gravior. 7. ff. de his, qui not. infam.*

§. IX.

Contraria sunt modi, quibus injuria, & ejus actiones tolluntur. Tolluntur autem

I. Morte tam injuriantis, quàm injuriati. *l. 13. l. 28. ff. h. t.* nisi per injuriam etiam simul damnum datum sit: tunc enim actio legis Aquiliæ datur hæredibus damnificati, imò etiam contra hæredes damnificantis, saltem de jure Canonico, etsi lis nondum sit contestata. *c. in literis. de Raptor. & nos ad tit. de litis contestat. n. 21.*

II. Dissimulatione, si injuriam passus eam non statim revocet ad animum, hoc est, non ostendat signa ægrè & graviter ferentis animi, ut si fortassis subridendo illam accipiat. *§. fin. Instit. & l. 11. §. 1. ff. h. t.* Non tamen opus est, ut de displicentia sua protestetur, & verba: *revoco ad animum*, proferat. Schneid. ad *d. §. fin. Inst. h. t.*

III. Condonatione, seu remissione ab injuriato factâ sive expresse, puta per pactum, aut transactionem, sive tacitè, ut si familiariter cum eo egerit, vel conversatus sit. *l. 1. §. 1.*

l. ii. §. i. ff. Eod. Ubi observa, quòd si quis sit in potestate alterius, ut Filius in potestate Patris, Religiosus in potestate Prælati, quòd etiam nolente injuriato Patre, vel juxta aliquos etiam Prælatus possit injuriam remittere, econtra nolente Patre, vel Prælato, in quem injuria subditi redundat, iste injuriam remittere nequeat, quin saltem Patri, seu Prælato adhuc injuriarum actio competat juxta *l. 17. §. 12. cum seq. ff. h. t. Layman. l. 3. in Theol. mor. tract. 3. p. 4. c. 6. n. 7.*

17 IV. Præscriptione, & lapsu temporis, & quidem actio injuriarum cessat lapsu unius anni, cum sit actio pœnalis prætoria, quæ anno utili extinguitur, ut tradunt DD. *pr. Instit. de perpet. & temp. act.* Excipitur primò actio injuriarum realium descendens ex *Lege Cornelia* (quæ datur, si quis verberatus, aut pulsatus, aut domus ejus vi introita fuit. *§. 8. Instit. h. t.*) hæc quippe actio est perpetua. *Mynsing. 5. observ. 7. n. 7.* Secundò excipitur actio ad Recantationem, seu palinodiam, quæ cum sit ex consuetudine, & lege nova, similiter censetur perpetua, teste Harprecht. in *§. fin. Instit. h. t. n. 17.* Tertiò actio injuriæ scriptæ, seu libelli famosi, quam anno non tolli tradit Gail. *lib. 2. observ. 104.* ubi dicit, ita in Camera Imperiali servari. Actionem criminalem ex libello famoso perpetuam esse, inter omnes convenit, cum detur ex *SCto. l. 6. §. pen. & l. 6. ff. h. t.*

18 V Retorsione injuriæ v. g. si quis ab altero appellatus sit fur, vel nequam, & retorqueat dicendo: *tu mentiris*, aut: *tu ipse talis es, donec hoc probes*: nam per hanc retorsionem injuriato censetur satisfactum, satisfactione autem tollitur injuria. *l. 17. §. si autem. ff. h. t.* Ut autem legitime retorqueatur injuria, moderamen inculpatæ tutelæ, ut in alia quavis defensione, servandum est, ita scilicet ut aliquis non novum, vel majus crimen alteri inferat, quam ipse illatum sit: hoc enim esset nova in-

juriam, seu vindicta prohibita. Unde ex tali retorsione mala daretur æquè injurianti actio contra retorquentem, ut bene docet Panorm. in *c. cum te. n. 25. de Sent. & re jud. Gail. l. 2. observ. 100. n. 9.*

PARS II.

De Damno dato.

SUMMARIA.

19. 20. Quid sit damnum? 21. Quis sit auctor legis Aquilia? 22. Quis possit damnum inferre? 23. In quibus rebus? 24. Et quo modo inferatur? 25. Ad quid detur actio legis Aquilia? 26. Quid sit factum dejectionis, & effusionis, item pauperie? 27. An detur obligatio resarciendi damnum in foro conscientia?

§. I.

Damnum dicitur à diminutione patrimonii. *l. 3. ff. de Damno infect.* & in præfenti denotat corruptionem, vel deteriorationem rei in patrimonio nostro existentis.

§. II.

Definitur damnum, quòd sit delictum, quòd quis servum, vel quadrupedem alterius occidit, vulneravit, vel alioquin res ejus contigit, rupit, vellæsit.

§. III.

Causa efficiens damni dati alia est remota, alia proxima.

Remota est lex Aquilia, quam plebiscitum esse, auctoremque ejus Aquilium Tribunum plebis haberi, constat ex *l. 1. §. 1. ff. ad leg. Aquil.* sed quia plebiscita lege Hortensia legis vim accipere, quid mirum, plebiscitum legis appellatione contineri?

Proxima est damnificans. Potest autem damnum injuriâ dare omnis, & solus ille, qui doli capax est. Hinc vindicari nequit damnum datum, ab eo, qui caret dolo, culpa, & usu rationis, v. g. ab infante, furioso, noctambulone, aut plenè ebrio. *l. 5. §. 2. ff. ad leg. Aquil.*

§. IV.

§. IV.

23 *Materia, seu objectum* damni est servus, vel quadrupes, aut quævis alia res aliena, cui læsio inferitur. l. 2. ff. ad L. Aquil. cap. 1. 2. 3. §. 4. h. t.

§. V.

24 *Forma damni* consistit in læsione, dolo, aut culpâ etiam levissimâ in re aliena factâ. l. 44. ff. ad leg. Aquil. damnum illatum absque culpa, vel dolo resarciri non debet. c. 9. h. t. Itaque cessat actio legis Aquiliæ, si casu fortuito alicui damnum inferatur, nisi casui isti culpâ alterius occasio data fuerit. §. 3. Instit. l. 28. l. 31. ff. ad leg. Aquil. Sicut nec tunc, si damnum datum est jure permittente, aut culpâ ipsius læsi, cum injuriâ aut culpâ datum dici non possit, arg. §. 2. §. 4. Instit. l. 4. §. 43. ff. Eod.

§. VI.

25 *Effectus damni* est actio ex lege Aquilia, per quam resarciri debet damnum, & æstimatio rei deperditæ restitui. Habet autem lex Aquilia tria capita, quorum duo, scilicet *primum* & *tertium* sunt in usu, *secundum* exoletum. §. 12. & 14. Inst. de Leg. Aquil.

Ex primo capite datur actio ob occisionem hominis, vel pecudis, id est, animalium, quæ gregatim pascuntur, ut boves, oves, & lues princip. Inst. Eod. Atque tunc debetur æstimatio occisi animalis non tantum, quanti tunc fuit, cum occisum est, sed quanti retrò fuit per totum annum, & insuper præter æstimationem etiam repetitur totum damnum occasione occisionis contingens. §. Illud. 10. Inst. de leg. Aquil. Ex tertio capite datur actio, si quis hominem, vel pecudem vulneraverit, vel rem alterius quamcunque læserit, ac corruperit, aut alio modo ipsum damnificaverit, vel etiam occiderit animal ipsius, quod gregatim non pascitur, ut sunt canes, feræ &c. Atque tunc petitur æstimatio rei deterioratæ, vel peremptæ, quanti retro in proximis 30.

diebus fuerit. §. illud palam. 14. Instit. Eod. Ex quo patet, quod hæc actio, quatenus excedit æstimationem pretii, sit pœnalis, licet aliàs sit rei persecutoria, quatenus continet satisfactionem damni; imò contra negantem damnum datum magis est pœnalis, quia tunc etiam datur in duplum. l. contra. 4. C. Eod.

§. VII.

Affine damno injuriâ dato est imprimis 26 *damnum datum dejectione, vel effusione ex conaculo*: si enim è domo aliquid vel dejectiatur, vel effundatur, quod læserit trans-euntem, & damnum dederit in rebus, inhabitans actione dejecti, vel effusi tenetur ad duplum: si liberum hominem occiderit, ad 50. aureos: si læserit, tantum, quantum æquum Judici videbitur. §. 1. & ibi Interpp. Instit. de oblig. quæ ex quasi delicto. Item *pauperies*, si nempe animal ad aliquem pertinens alterius animal læserit, vel occiderit, aliâve ratione damnum dederit; quo casu datur actio noxalis, ut aut animal noxium dedit, vel damnum resarciri debeat, quæ vocatur actio de pauperie. l. 1. ff. Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. cap. 3. & h. t. hoc tit.

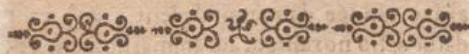
Controversia superest: an in conscientia 27 quoque obligetur quis ante sententiam Judicis damnum etiam culpâ levi, vel levissimâ datum, aut negligentiam alienâ, vel per sua animalia illatum resarcire?

Affirmativa satis probatur ex c. fin. h. t. ubi simpliciter dicitur, aliquem obligari ad restitutionem, sive injuriâ, sive imperitiâ, sive negligentiam ejus damnum contigerit, nec excusare ignorantiam, si scire debuit ex facto suo injuriam, vel jacturam posse contingere. Ad-ditur etiam, si per animalia alicujus damnum datum est, ad satisfactionem eum teneri. Quod similiter ex c. 21. Exod. statuitur in c. si bos. 3. h. tit. nec distinguitur inter forum

ex-vel internum: neque an culpa sit Theologica, an juridica, an mortalis, an verò venialis? Uti ergo jus non distinguit, ita nec nos distinguere debemus juxta *l. de pretio. ff. de public. in rem. act.*

Nihilominus quòd damnificans in conscientia non teneatur, nisi culpam mortalem, & theologiam, saltem venialem commiserit, aut nisi contractus aliquis intervenerit, docet Innocent. in *c. sicut dignum. de Homicid.* Laym. *l. 3. tr. 3. p. 1. c. 6.* cum pluribus citatis. Imò etiam si culpa venialis intervenerit, tamen non oriri obligationem restitutionis, cum aliis tenet Lessius *l. 2. de Just. & Jur. c. 7. n. 27.* Quæ sententia inter Theologos est receptior, prior autem Juri conformior; cui accedit Zoëf. *h. t. n. 6.* Porro si grave damnum ex culpa levi per incendium v.g. illatum est, consulit Laym. *d. loc. n. 4.* pro foro conscientie, ut ratione compensationis partes inter se transigent.

TITULUS XXXVII.

De Pœnis.

SUMMARIA.

1. Pœna quid? 2. Usque 5. Quotuplex? 6. 7. A quo dicitur? 8. An Judices Ecclesiastici possint imponere pœnam pecuniariam? 9. An alius pro alio? 10. Et an idem propter iteratum delictum sapius puniri possit? 11. 12. 13. Referuntur requisita pœna legitima. 14. Assignatur pœna finis. 15. Effectus.

Delicta, ac crimina, ceu eorundem effectus, demum pœna sequitur, vernali die Straffe.

§. I.

Definitur Pœna, quòd sit delicti, seu criminis debita coercitio, ultio, aut vindicta; colligitur ex *c. 4. dist. 3. de Pœnit.* ibi: *Pœna proprie dicitur læsio, quæ punit, & vindicat, quod quisque commisit.*

§. II.

Dividitur Pœna I. in ordinariam, & extraordinariam, seu arbitriam. Illa est, quæ à lege taxata, & deservinata est; hæc, quæ Judicis arbitriò imponitur. Zoëf. *h. t. n. 14.* ubi *n. 15.* subjicit, in pœna arbitraria, si ita postulet criminis gravitas, licere ad ultimum usque supplicium progredi, idque satis probat text. in *l. sacrilegii. ff. Ad Leg. Jul. peculat.* Eandem sententiam probat Panorm. in *c. ex literis. 11. de Const. ex ratione,* quòd pœna sit imponenda secundum qualitatem criminis. *c. non adferamus. causâ 24. q. 1.* Sequitur Felin. in *d. c. ex literis. n. 23.* Menoch. I. *de arbitr. judic. q. 86. n. 20.* & alii, quos citat.

II. Dividitur pœna in personalem, realem, & mixtam. Personalis est, quæ personam tantum afficit, ut est *excommunicatio, suspensio, incarceration, intrusio in Monasterium, depositio, verberatio, characteris impressio, servitium, relegatio ad triremes, &c.* Realis, quæ in odium personæ rebus imponitur: ut *missio in possessionem beneficii, vel alterius rei petita, confiscatio honorum, beneficii privatio, suspensio, item pœna pecuniaria, aliàs multa, vel emenda dicta;* quæ si applicatur parti læsæ pro delicto privato, dicitur *pœna civilis,* sin autem filco ad vindictam publicam, vocatur *criminalis.* Mixta denique pœna est, quæ partim est personalis, partim realis, ut *interdictum, proscriptio, exilium, sive relegatio.*

III. Jure civili dividitur pœna in capitalem, & non capitalem. Capitalis est, quæ admittit caput hominis, vitam scilicet naturalem, vel civilem. Cujus species juxta *l. 28. ff. h. tit.* sunt *ultimum supplicium,* quod duntaxat de morte naturali prædicatur. *l. 22. ff. Eod.* *Damnatio in metallum, & deportatio;* quibus æquiparatur *exilium perpetuum, & bannus imperialis.* Non capitalis est, quæ non ad capitis periculum, sed ad existimationem pertinet. *d. l. 28. §. 1. h. t.* sive, quæ quis salvâ vitâ